

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Megjelenik vasárnap és esütörtökön.
Előfizetési árak: Egész evre 12 kor., félévre 6 kor.,
negyedevre 3 kor. Egyes szám ára 12 fillér.

Felolós szerkesztő:
OBLÁT KÁROLY

Szerkesztőség: Zurándok-utca 7. szám. Telefon 58.
Hirdetések árszabály szerint számítottak;
többszöri hirdetésnél kedvezmény. — Nyitási óra 30 fillér.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket,
hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek,
hogy a lap szétküldése fönnakadást ne szenvedjen.

A legnagyobb győzelem.

Zombor, 1905. szept. 20.

Nagy idők élő tanúi beszélnek, hogy a ma folyó alkotmányos küzdelem csak a régieknek megisméllése. A népek és nemzetek élete folytonos küzdelem a haladás útján a tökéletesedés felé. A nemzeti akarat lévén nálunk ősforrása minden jognak, a nemzet a korona akaratával szemben is él természetes és törvényadta alkotmányos jogaival s a magyar állameszme megvalósítására törekszik. Hogy elérje már most teljesen ez időre kitűzött célját, bizonytalan; de hogy előbbre viszi a magyar Gêniousz ügyét, az valószínű, ha csak a szenvedély és indulat heve el nem ragadja s olyan lejtőre téved, a melyen nincs többé megállás. A törvényen kívüli állapot eddig is közel százmillió korona kárt okozott az államnak. Általános a gazdasági, ipari s különösen kereskedelmi pangás: ezenkívül a kormányhatalom tekintélyének megingatása, a törvényfisztelet hiánya az egész országban anarchikus hullámverést idézett elő. A kedélyek izgatottak. Mindenütt elégedetlenség és ellenállás tapasztalható. Aki nem uszík az árral, annak vége. A hatvanas években mindenkit hazaárulónak tartottak, aki nem viselt zsinoros ruhát. A jó hazafiság mértéke a sujtás és vitézkölés volt. Körülbelül ma is így vagyunk. Hazaáruló, bitang, gazember, aki most állami adót fizet és önként beáll katonának, míg ellenben nagy hazafi az, aki a kormány rendeletének ellenszegül

s Norvégiát élteti. Mi se könnyebb, mint az árral úszni. Ezt minden léha szalmaszál megselekszi, melyet a hullám a hátára kap. Sokkal nagyobb erő kell az árral szemben haladni s a mikor a józan ész azt követeli, hogy az árral szemben foglaljunk állást, akkor a könnyébség okáért nem szabad a küzdelem nehezebb módjától visszariadva, a kényelmesebbet választani.

Nálunk most a két szuverén hatalom közt folyik a harc; a korona és a parlament között. Nem szabadságának kivívásáért küzd a nemzet, hiszen a szabadságról talán bővebben kijutott, mint a mennyi elég lett volna. A rabszolgaság jármát régen lerázta már a magyar. A törvény előtti egyenlőség is meg van. Az igazi testvériségre meg hiába törekszünk, mert az soha se lesz a földön, a míg ember él rajta. Mit akar hát a nemzet? Auszriától függetleníteni magát. E cél elérésére szolgál az önálló vámterület, a magyar vezényszó és nemzeti szellem bevezetése a közös hadseregbe. Ezt a szakadást, különválást és függelenséget nem akarja a korona elősegíteni; mert akkor a birodalom két egymással rivalizáló államra oszlik, míg ellenben, ha a status quot fönn képes tartani, akkor meg lesz az egység s megmaradhat a jelszó: Viribus unis! Akár őszinte az egység, akár nem, de legalább a külvilág előtt annak látsék s a kvótia arányában gyarapodjék a közösiügyek erce az ősszbirodalom nevében Ausztria javára. E mellett Magyarország is fejlődhetik. A 67-es kiegyezés keretén belül sokat, nagyon sokat tehet a maga javára. Ennek semmi sem állja útját.

Az ország ma már egészen világosan láthat. A király csak olyan kormányt nevez ki, mely az ő kormány-

zási elveit teszi magáévá. Aki a korona föllöngésáival, szuverén iralmáival és akaratával ellentétes állást foglal el, az kormányra nem juthat. A kormány kinevezése a király kötségbevonhatatlan s feltételhez nem köthető törvényes joga. A parlamentnek szintén meg van az a joga, hogy nem ismeri el alkotmányos kormányt az, a mely nem a parlamenti többségből alakul s a törvényhatóságok is élhetnek az ellenállás jogával, amiképen ez most meg is történt az ország legtöbb helyén. Ez azonban nem megoldás. A korona és parlament, e két szuverén hatalom közt csak közös egyetértéssel — megegyezéssel jöhet létre a válság megoldása békésen. A békés megegyezés közvetítésére Fejérváry Géza báró, a vállaira neheződő hetvenöt év terhével vállalkozott a legkritikusabb körülmények között, amikor az ország kormányzásának szekere kerékagyig elmerült a sárban s már-már megrekedt a kátyuban. Mindent elkövetett, hogy a kibontakozást elősegítse. Túrta a megszólást, megbántást, a hazaárulás vádját, csak-hogy a korona és parlament, illetve a nemzet között az aranyhidat megépíthesse s a kormányzás szekerét a kátyuból kirántsa. Sajnos azonban, a korona és a parlament, illetve a nemzet kölcsönös magatartása, merev ellenállása minden törekvését meghiusította s így, mint önértékes államférfi nem tehetett egyebet, mint a miként cselekedett: beadta lemondását s föl hagyva a lehetetlen küzdelemmel, fölmentését kérte, amit meg is kapott. Most előkészíti a nemzet vezérférfiainak a korona előtti újabb kihallgatását s ezzel bevégezve kötelességét, melylyel a koronának s nemzetnek tartozott — félreáll. Következzék más, aki több tehetséget, erőt

FERENCZ JÓZSEF KESERÚVIZ

AZ EGYEDÜLELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

és képességet érez magában a kibontakozás elősegítésére, a főllötte nehéz válság megoldására. Természetesen és könnyen érthetőleg Fejérváry Géza báró, bár minden pillanatban kész örömmel kiadná kezéből a kormány gyöplőjét, kénytelen addig helyén maradni, míg a korona föl nem vállalja, mert elvégre az állam adminisztrációs munkát teljesítő nagy gépezete nem maradhat gépész nélkül.

Az ország ebben a szerencsétlen és veszedelmes helyzetben sokáig nem maradhat. Ha csak a forradalom szörnnyetegét nem akarják ránk zudítani, ami a koronának, vagy a nemzetnek célja egyáltalán nem lehet; akkor kölcsönös egyetértéssel siettetni kell az alkotmányos és törvényes rend helyreállítását. Legfőbb törekvésünk most az legyen, hogy a korona és az ország között a nemzeti törekvések érvényesülésével mihamarább helyre álljon a béke, az alkotmányos és törvényes rend, amely nélkül nem lehet, nem képzelhető jólét, boldogság, megelégedett nép s a haladás után sikeres eredményeket produkáló ország.

Győzzük meg a király atyai szívét, aggódó lelkét, hogy mi a birodalom egységét nem akarjuk megdönteni, csak Ausztria népei által nem engedjük a gunkat a kétféjű sas uralma alatt kihasználtatni. Nem akarunk mi a koronával daczolni, vagy a korona ellen szegülni; hanem a korona hatalmát, fényét emelve, nemzeti jogaink érvényesítésével a magunk nemzeti nagyságának, nemzeti erejének gyarapítására törekszünk. Ha ezt sikerül elérnünk, ez lesz a legszebb, a legnagyobb győzelem.

A városok érdekében.

Rokonszenvel kísérte az egész ország a Pancsován most lefolyt városok kongresszusát. Azon határozat is bizonynyal méltánylással fogadtatik országszerte, hogy a kormány a városok közigazgatási reformját sürgősen rendezendő belügyi kérdésnek tekintse, javaslat terjesztéssel a parlament elébe a külön városi törvény megalkotására. Az előfordult javaslatok között ez a legfontosabb.

Közudomású, hogy a nemzet intellektuális és vagyoni ereje, jövőndő nagyságának fundamentuma ma már legnagyobb részben a városokban fekszik. Oda koncentráldik minden közgazdasági és szellemi erő és onnan sugárzik ki a környező vidékre minden impulzusa a haladásnak. A városok tulnyomó része a magyarosítás terén is hatalmas és sikeres missziót teljesít.

Ha bármily ügyben lendíteni kell a létező tespedésen: a városoktól várják az első mozdulatot. Ha kulturintézményekre, alsó, közép, felső iskolákra van szüksége a vidéknek: a városra hármlik a főfeladat!... Ha az államnak, vagy a vármegyének szüksége van valami közdolagra: a városra hármlik a kiadások főbösszege. Csaknem mindig és mindenben csak a városok anyagi erejére támaszkodnak első sorban. Az állami igazgatás nagy költsé-

gekkel járó közbiztonságát, a városok kizárólag saját erejükből kényteleneknek el látni. A városi tisztviselők hivatalos teendőinek több mint fele része az állami igazgatás körébe tartozik. Es a törvények sokasodnak s azokkal a város közvetlen érdekében kívül eső teendők óvraljére rohamosan szaporodnak. De különösen akkor, ha e teendőket — felülről egyszerűsítik. S a városok, ha azt akarják, hogy tisztviselői a város szűzfélé bajának intőzésére is némi időt nyerjenek, kénytelenek a hivatalos személyzetet saját költségükön szaporítani, hogy az állami funkciókban fennakadás ne történjék.

Ezért oly nagy a városokban az adó, és fordulnak 50—60 százalékos pótdadók is elő, mely adók közt van igazságtalanság is, milyen például az utadó!... A polgárságra egyenként kivetett magas utadókon fölül, a városra mint erkölcsi testületre is külön utadót (pedig jogi személy soha nem utazik) s azokon kívül utfentartási hozzájárulási költségeket róznak, tehát egyazon célra duplán fizetnek. A rengeteg sok nyomtatvány s más szűzfélé apró szükséglet, melyet az állami adminisztráció emészt föl, mind a város közpénztárát terbeli és a tisztviselőknak a város érdekében kihasználható erejét.

Es így nagyon is méltányos a városok azon kívánata: hogy az állami funkciókért a városi tisztviselők fizetésének legalább felét hordozza az állam.

Nem kis összegről van szó a városi tisztviselői kar felítésénél. Hogy csak a tanácsosi állásnál maradjunk, lássunk néhány nagyobb várost.

Arad: Tanácsosi fizetés 3600 korona. Tíz évi szolgálat után tíz százalék, mint ötödéves korpótlék.

Győr: Tanácsosi fizetés 3200 korona és korpótlék.

Keeskmét: A polgármesterhelyettes fizetése 3400 korona és 600 korona lakbér; a többi tanácsosoké 3200 korona fizetés, 600 korona lakbér, öt százalék ötödéves ötödéves korpótlékkal.

Temesvár: Tanácsosok fizetése 4000 korona és 800 korona lakbér. Debreczen: Fizetés 4000 korona és 600 korona lakbér.

Kassa: Fizetés 4000 korona és 600 korona lakbér, kétszer 400—400 korona korpótlék.

Pozsony: Fizetés 3600 korona és 840 korona lakbér.

Szeged: Fizetés 4000 korona és 1000 korona lakbér.

Kolozsvár: Polgármester-helyettes 3200 korona fizetés, 1200 korona személyi, 400 korona működési pótlék, 800 korona lakbér. Összesen 5600 korona. Egyik tanácsos kap 500 koronát, másik 460 koronát és a legkevesebb 4000 korona.

De azért zúgnak a városi tisztviselők a nem elég nagy fizetésért és mint Kolozsvárott is, nyílt algedetlenségben történik ki a tisztviselők a kis fizetésért; de nehéz a kérdést megoldani, mert túl van terhelve a város. Nem az a baj, hogy kicsi a fizetés, mert a tanácsosok fizetése bőven elég s nincs szükség emelni, hanem a baj ott van, hogy nincsenek arányosítva a fizetések: a felsőbb régiók jól vannak díjazva, míg az alsóbbak nem. Hanem azért a tanácsosok állanak a fizetésemelési mozgalom élén Kolozsvárott, maguknak akarnak többet kapni, a miből szerényen jutna a kisebbeknek is.

Igenis, a városi tisztviselők fizetésük emelése elodázhatlan az alsóbbaknál, de ezt magukra a városok képtelenek megvalósítani, ide állami segély kell és az igazságnak is az felel meg, hogy a városi hivatalnok fizetésének a felét az állam hordozza, mert hát ugy az állam, mint a vármegye újabb és újabb, többnyire előre nem is sejthető követelményekkel lép föl a városokkal szemben.

Es jogosult a rendezett tanácsú városok azon kívánata, a mit most a kongresszus is hangoztatott, hogy számukra teljesen külön törvényt alkottassék. E külön törvényben a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek helyzete, kvalifikációjaja, szolgálati pragmatikája, fizetése rendeztessék.

Autonómiájuk legyen széles és valódi. Melyhez képest a régi időkben, mikor a mostanihoz képest se szellemi, se anyagi képességük megközelítőleg sem volt, mégis sokkal több önrendelkezési joggal bírtak a városok, mint ma.

Az sem tagadható azonban, hogy a városok tulkiadásainak egyik főoka a városi terület igen nagy kiterjedésében rejlik. Ezt nem kisebb ember, mint maga Tisza István gróf is hangoztatta egyik parlamenti beszédében miniszterelnök korában. A magyar vidéki városok zöme terület-nagyságra nézve szinte vetekszik a fővárosunkéval, pedig mennyivel több lakóval bír Budapest. Óriási területen terjeszkedik kifelé a vidéki magyar város, mítssem ügyelve a szoros összeköttetésre. Természetesen az ily rendetlen kiterjeszkedés folyton emeli a város budgetjei kövezet s más címek alatt. Ha tömöttebb alakban fejlődőnének városaink, nem lenne oly tetemes a város évi budgetje. Ideje lenne tehát ezen körülményre is figyelni a városok vezetőknek.

Es szakítsunk azzal az ugynevezett „modern“ haladással is!... Nagy betegsége az a városi társadalomnak, hogy gyors tempóban akar haladni. Oly kis szűkely város is, alig birva hétézer lakóssal, mint Sepsiszentgyörgy rendezett tanácsú város, az újabb másfél évtized alatt is fejlődése érdekében hatszáz ezer koronával terhelte már meg magát, veszeljlesztette a város budgetjének egyensúlyát. Sepsiszentgyörgy város buzó polgármestere remek előterjesztéseket ad évi jelentéseiben városok viszonyairól, a kezembe lévő jelentésből látom a városra hármló nagy terheket. Pedig ez kis város, hát még milyen a helyzet népebb városainknál?

De hát a városi tanács képtelen ellentállani a nyomásnak. A városban megjelent lapok szakadatlan zakatolnak a „modern“ városá alakítás érdekében. Hangzatos szavak kíséretében jelzik a hiányokat s a tömtenen kívánivalókat; a nagy hajtsa beugrasztja a városi tanácsot költséges tervezetekbe, s a végeredmény a deficites városi kormányzat s a pótdadók növekedése. Mikor aztán romlik a városi budget, egterverő lármában tör ki a helybeli sajtó, hogy csakhamar rá megint új követelésekkel álljon elő a „modern“ város érdekében. A mig ezen rossz szokásunkat le nem vetkőzzük, addig görnyedni fognak a városi polgáraink a mindenféle terhek súlya alatt. Haladjanak lassabb menetben városaink s akkor is kinövik magukat modern városá, a nélkül, hogy budgetjüket túlterhelnék.

E város szerint is mérlegeltetik, hogy milyen a közbiztonsága!... Sajnos, ez nem áll valami erős lábón városainkban. A csendőrség ma már kitűnően van szervezve s közmegelégedésre teljesíti kötelességét. A rendőrségi szervezet azonban vidéki városainkban hiányos, és ezen csak az állam által való átvételével fog segíteni. A rendőrségi intézmény államosítása is ily következik idővel, ehhez kétség sem fér. De addig is, mig ezen idő elkövetkezik, támogassuk a rendőröket hivatalukban, az örökös ocsárlás helyett. Nem kell örökösen csak hibájukat szellőztetni, hanem érdemeik elismerésére is legyen néhány szavunk, ami buzdítólag hat rájuk. Es a rendőrségi tételnél ne legyenek oly lukarok városaink, hogy végkimerültség kényseritjük őket, a mi közbiztonság rovására esik, hanem egyéb fényűzési tételek haragyanak ki a budgetből s a megtakarított összeggel szaporitassék a rendőrség száma.

Még volna egyéb mondani valénk is, de ezúttal elhagyjuk, majd talán más alkalommal. Az ország vidéki városainak haladása minden igaz hazafi szívén fekszik, a czél érdekében lelkedatlan buzgólkodjunk, betartva a mértéket a városi háztartás egyensúlyban tartása végett. A tapasztalás is bűn itt, de veszélyes a gyorsan haladni akarás is. A két véletl. közt a középutat kell követni.

Ürmösy Lajos.

Hírek.

* **Kinevezés.** Az igazságügyi-miniszter dr. Bagossy László szabadkai kir. törvényszéki aljegyzőt ugyananezen törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

* **Városi közgyűlés.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága a folyó évi július hó 3-án és folytatólag 4-én megtartott rendes közgyűlésén 104. ex. 1905. jkvi sz. alatt hozott határozata folytán: 1905. évi szeptember hó 25-én (hétfőn) délelőtt 11 órakor a város-háza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

* **Városi bizottságok ülései.** Zombor város gazdasági és pénzügyi bizottsága szeptember 23-án d. e. 10 órakor; a jogügyi bizottság ugyanazonnap d. e. 1/2 10 órakor ülést tart.

* **Színügyi bizottsági ülés.** A színügyi bizottság szeptember 20-án d. e. 11 órakor ülést tart.

* **Építik az óbecse-zombori vasutat.** Ezen már évek óta vajdó vasutovolat most végre elkezdik építeni. Gyöngyösi Fülöp ügyvezető mérnök a napokban Zomborban járt, hogy az építési irodának megfelelő lakást béreljen.

* **Nagy szüreti mulatság.** A zombori kath. legényegylet minden izében sikertült mulatságot rendezett vasárnap. A kert acetillénnel volt világítva, a melyet Zeisei József díjmentesen adott. A drapériával és nemzeti zászlókkal díszített kertre a hívős idő dacára már nyolcz órakor zsufolóság megtöltötte a közönség. A műsor első száma a szüreti ének volt. 30 csözlány és legény a színpadon festői csoportban állva elénekelték a szüreti nótát. A második számot a község drótosa (Haasz) töltötte be igen ügyes magánjelenetével, sokat nevettek mókáinak dicőretére csak annyit mondunk hogy az apja fia. A harmadik szám Burutz Jósának (Müller János) „A falusi névnap” című darabja volt. Maga a darab az összes epizódjaival együtt csak dicőretére válhat Müllernek. Nagyon szépen kidolgozott darabon meglátszott Müllernek könnyed stílusa, amellyel igazán lebilincselte a hallgatóságot. Nyelvezete könnyed és tiszta, a koncepció könnyen megérthető és a figyelmet folytonosan lekötötte. Most csak arra buzdítsuk Müllert, hogy ne csak hasonló generű darabokat írjon, hanem olyat is, amelynek a komoly motívuma egy kerek egészektől jutasson lelki szeméink elé; akkor a legszebb elismerés lesz jutalma Müllerné próbálkozásainak. A főszerepet az öreg Miska báty Gyurcsák alakította igen életlően, állandó derűltségben tartva a közönséget. Kovács Kis Evi Vlach Etelka játszotta, festői magyar ruhájában bájos jelenség volt. Szerepét igen ügyesen játszotta. Dvornák Miklós Haragos Leórinta szerepében átgondolt finom játékaival szép sikert ért el. Derekasan megállták helyöket és osztottak a sikerben Matarics István Kovács Kis Estván szerepében, Wiener Rezső Karvaly és Ruzsek István Szabó gazda szerepében. Az állandó derűltség és a felugró taps bizonyították, hogy a darab fényesen bevágott. Újkéri Erzsike műsoron kívül szavaltta Czuczornak „A falusi kislány Postei” című költeményét igen szépen. Szünni nem akaró taps volt jutalma.

A negyedik szám Gárdonyi Gézának „Nyugat Európai ember” című monológiája volt, melyet Toth Ferenc adott elő szép sikerrel. Végül a bíró a szöveg lopásra vonatkozó törvényét olvasta fel, a mi után következett a szöveg lopás. Az ügyes csöszök és csöszlányok egymá után vitték a tolvajokat, a kik hűségesen fizették le a 10/10 20 krajczárig kirótt pénzbüntetést. Ejjétkor került árverésre a korona, a melyet amerikai árverésen árvereztek el. A körülbelül 1 óra hosszáig tartó licitálás után 60 koronáért kelt el a szőlőkorona. Szünóra után a hívős idő miatt a terembe vonult be a fiatalság és folytatta a táncot reggelig.

* **Templom avatás.** A zombori izr. hitközség áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a 40 év előtt épített és a jelenlegi hitközségi tagok létszámának meg nem felelő, szűk templomát kibővíthette és abban a mai kornak megfelelő modern stílusú átalakításokat végre vihette. A tetszete, a frigysekrény építése és díszes aranyozása remek munka, mely Goldfahn Béla szobafestő és Lederer az árusarnok díszítőjének zsenialitását dicséri. Ennek a restaurált templom felavatására készült most a zombori izr. hitközségét polgársága. Jövő vasárnap e hó 24-én d. e. 11 órakor fog az egyházi ünnepély lefolyni, melyre a meghívottak és az ünnepi programot a napokban szétküldték. Ott lesznek a megye és város törvényhatóságának és egyéb hivatalok és egyetek fejei, a felekezetek papjai és kiküldöttjei. A nagyszabású egyházi ünnepély énekszámait Libschitz Leó karmester és főkantór szakavatott és jeles vezérlete és betanítása mellett az izr. férfi dalárda tagjai és nem mint tévesen volt közölve a templomi ennek — fogják ellátni. Avató magyar hitközséget a Zombor kerületi főrabbi dr. Fischer Mihály fog tartani. A templomban a villamos világítás lett bevezetve, mely egyelőre még a városi villamtelep működésébe nem jön — Weisz gőzmalma fog villamos árammal ellátni.

* **Bács-Bodrog vármegye álbátorság-ügye.** Lépfene: palánka Bácsbóváros; titeli Sajkástak; zsablya 5 u. 1 l.; Zenta; Vesztségy: hódási Bácsujfalu; Dornye, Paripás, Tokonykó és hírféreg; zsabalyi Nádiala R-gadós száj és kőrömfűjás Lúbai Kula, Rükör; óbecsei Péterrova ló; tolvajai Kishegyes ló; zentai Mohol 2 l. ló; zsabalyi Csurog ló. Sertésorobács: tolvajai Bajja Topolya; zentai Magyarbörzsa 3 u. Sertécsész: apatini Apatin 8 u., Szond 2 m., Szolpár 4 u.; bácsalmási Bácsalmás, Bajmok, Kátymár. Kisszállás, Melykút, Róm 10 u.; bajai Herczegszántó 3 u.; hódási Bácsordás, Vajzka 3 u.; kutai Torzs; németpalánka Dunabükény, Palánka, Újpalánka; titeli Alsóhalab 3 u., Saskaslak 2 u. Titeli; újvidéki Ótuttak, Urszentiván; zentai Martonos 3 u., Mohol; Zenta I. és IV. ker.

* **Szanatóriumi bizottság városunkban.** Agy értesülünk, hogy még e hónap folyamán a József kir. herceg szanatóriumi bizottsága meg fog alakulni. Az ügy nemes szívök kezében van. S bizonyos, hogy a nemes és szép ügyéért városunkban is lesznek áldozatkész és nemes szívök.

* **A közjegyzői kamara közgyűlése.** A szegedi közjegyző kamara ez évi rendes közgyűlést e hó 18-án délelőtt tartotta meg a szabadkai királyi törvényszék főtanácsosi termében. A közgyűlés legfontosabb tárgya a kamara felnökének választása volt. A választás egyhangúlag történt. Mezey Zsigmond kulai közjegyző lett a kamara elnöke. Dében a Bárony-szállodában finyes ebéd volt, amelyen a jelenlévő 13 közjegyzőn kívül Bezerédi István főispán, dr. Bíró Károly polgármester, dr. Denbitz Lajos t. főügyész, Paulkovics Andor az ügyvédi

kamarai elnöke, dr. Eperjessy Béla kir. ügyész, dr. Polgár István járásbíró és dr. Marsó aljársbíró vettek részt.

* **Kőművesek sztrájkja.** A zombori kőművesek ismét felvették a bérlharcot, immár harmadszor. Ezen újabb bérmozgalom valószínűleg lelketlen agitátorok műve, mert teljesen érthetetlen előttünk az, hogy mikor csak nemrég rendeztetett a munka viszony vállalkozók és munkások között, most egyszerre váratlanul újabb követelésekkel állanak elő, melyek nehezen teljesíthetők. Meddig fog ez így tartani?

* **Eljegyzések.** Kacsán János Zomborból eljegyezte Knezevich Teréz kisasszonyt Monostorszegen. — Káhn Sándor Zomborból eljegyezte Müller Regina kisasszonyt Szekszárdon. — Ifj. Dickmann Ferenc eljegyezte győri Gyarmathy Gizike kisasszonyt.

* **Bicskázás a bajai uton.** Véres jelenetek voltak tapu a bajai uton sétálók vasárnap este 10 óra tájban. A Weigand-féle vendéglőben hangos szóval mulattak a sváb legények De mint rendezésen ugy most is akad kötekedő, mert hirtelen könyit a koremsa utcai ajtaja és egy hatalmas test repült ki. A kirohanó legények még az utcán sem hagyták békét, mert atig tapázkodott föl a kidobott Páhty, már ismét körül fogták és a sötétben egy gomolygába forvva ütlegelték egymást. A sváb legények egyiké egy szurást kaphattak, mert borzasztó ordítással szédítotott, Páhty, a kit kidobtak szintén több sebből vérezve hagyta el a esatartét. De nem tudott a bajai ut sarkánál tovább menni, mert ott összesett. Hasának baloldalán egy hatalmas szurás tátongott, a melyből csak úgy patkzott a vér pirosra festve még az aszfaltot is. Kinos vonaglás közt találtá egy rendőc, de néhány szót váltva ott hagyta. A humanitás annyit megkövetel, hogy a rendőr ha már a késétől meg nem tudja óvni, legalább elszállítatni gondoskodjék. A lőkapitányosság a vizsgálatot megindította.

* **Fognak az egyetemi hallgatók.** Örvendetes jelenségnek teki therő az az apadás, mely a mostani tévvel a főiskolai hallgatóknál mutatkozik. A hallgatók közül csökkenés világos jele, hogy ifjaink végre áértették, ezélszöribb a biztos jövőt nyujtot iparos, kereskedő pályákat felkeresni, a tapasztalat szentit proletáris u-sal fenyegető értelmiségű pályáknál, melyek együtt járnak az éres és semmi bizonyossággal nem kesegtető maskodással. Ere mutat, hogy a költészári tud. egyetemen ez éven 1885 hallgató iratkozott csak be, míg tavaly ilyenkor 2298 volt a létszám. A legújabbfoltabb jogi fakultásagon 1445 hallgatóval szemben az idén csak 1200 áll. Szóval, haladunk, csak aztán valódi haladás ez.

* **Ügyvédestély.** A zombori ügyvédegylet, melynek egyik törekvése: városunk társaséletének fejlesztése. 16-án szombatban, a Vadaskürt szálló kethelyiségében sikerült estélyt rendezni. Vacsora után a fiatalság tánczra perült. Halm Marusza, Jovánovics Leona és Matild, Kaczvinsky Marietta, Michelsz Margit, Raab Jolán és Predragovics Stanczi urleányok pompásan mulattak, mert a nagyszámú és tánczárkés fiatalság kézi ölkézre adta őket. A jökevény mulatság a reggeli órákban ért véget.

* **Bicskahűsök.** Vasárnap éjjel a Cservenka városrészben Nenador Sz. (Debelits) egy közméret verekedő belekötött Kekezoich Antal, Kirchner N. és Kekezoich Márton polgárokba s koremsaról-koremsára kisérve, végre egy szük utcában utólérte őket és bicskájával Kekezoiv Antal felé szurt. Kekezoiv Antal kiért a döfés elől és saját késével oly szerencsétlenül szurt meg ellenfelét, hogy rögtön összesett

Kekezovits Márton és Keischnér megugrottak. A megsérültet a kivonult rendőrség az utcza porában találta meg és szállította be a kórházba. A sok vérszétlés következtében Nenadov valószínűleg belepusztult súlyos sebbeibe. — Listyevity fejezetit a legnagyobb buzgalommal vezeti a vizsgálatot.

* Kitüntetett baromfi-nyésztő.

A panosvai országos baromfiállításon Reiter Oszkár zombori földnök, nagybecsereki főkapitány, aki összesen 120 darab remek angol emdeni libát és sárka orpington tyukot állított ki, a legnagyobb kitüntetés, az állami első nagy aranyérmét nyerte el.

* Anyakönyvi hírek. folyó hó

16, 17, 18 és 19-ről elhaltak: Firány Anna 4 hónapos, Lugumerszki Danicza 9 hónapos, Miits Darinka 14 éves, Bikár Mária 19 éves, Tuczakovits Emil 14 hónapos, Stefan Adam 75 éves, Lak Péter 5 hónapos, Kuzmánovits Mihály 53 éves, Terzin Julianna 23 hónapos, Lender Jánosné 60 éves, Vukovics Nándorné 26 éves. Házasságra léptek: Kéltis Tivadar és Belyanszki Emilia Zombor. Budimacs István és Pekanovich Mária Zombor. Született: 11.

* Melléklet. Lapunk mai számához

Wolff R. magdeburgi szabadalmazott tüllehvitett gőzvel dolgozó lokomobilok prospektusát mellékeljük, mire t. olvasóink figyelmét felhívjuk. A cég magyarországi képviselője Boros Artur okl. gépészmérnök Budapest, VI., Terézkerut 29. szám.

* A kereskedelmi kamara titkára.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara f. évi július 11-én tartott teljes ülésében a Kulinyi Zsigmond halála által megüresedett kamarai titkári állás betöltésére érdekében egy 15 tagu bizottságot küldött ki oly megbízással, hogy készítse elő a titkári állás betöltését és ez iránt indokolt javaslatot terjesszen a legközelebbi teljes ülés elé. Ezen 15 tagu bizottság szombaton tartott ülésén az elnökség teljesen tájékoztatott előterjesztésére egyhangulag Perjessy László felsőkereskedelmi iskolai igazgatót meghívását határozta el és ilyen értelemben fog most már a f. é. szeptember 26-án tartandó teljes ülésnek javaslatot tenni.

† Halálozás. Egy fiatal tehetséges

életet ragadta ki a kiméletlen halál övéi karjaiból. A halálesetről következő gysz-jelentést küldte be hozzánk: Lakatos József és neje Boldizsár Teréz ugy maguk, valamint gyermekeik, Bella férj. Berényi Istváné, Teréz férj. Tóth Istváné, — továbbá özv. Boldizsár szül. Wagner Boibála, Berényi István, Berényi Erzsé, jelenleg felejtethetetlen fiuk, fivérük, unokabátyjuk, illetőleg sógoruk Lakatos Károly budapesti m. kir. posta és távirada tisztai tanfolyam hallgatója, életének 22. évében, f. hó 17-én reggel 5 $\frac{1}{2}$ órakor, hosszas szenvedés után történt gyszös elhunytát. A drága halott földi maradványai f. hó 18-án, d. u. 5. órakor fognak a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni; lelke üdvéért az engesztelő szentmise áldozat e hó 19-én, reggel 7 $\frac{1}{2}$ órakor fog a helybeli r. k. plébánia templomban a Mindenhatóknak bemutatattatni. Gombos, 1905. szeptember 17. Az örök világosság fényeskedjék neki.

* Magyarországhoz csatolt sziget.

Magyarországhoz és Horvát-Szlavon Dalmatörszágok közötti határmegállapítására Kariácson Gyula bácsodromgyeai alispán és Szerémszég alispánjának vezetése mellett az érdekelt határos községek kiküldöttei folyó hó 13-ától 16-áig tartó helyszíni szemlék után Titelen megállapodásra jutottak, hogy a Urosev, másként

Pein sziget Magyarországhoz csatoltassék. A egyes bizottság az 1870-ik évi helyszíni szemle alapján 1872 ben készült kataszteri térképet vette alapul és a határ-vonal további részét a szerint állapította meg. Az említett sziget, amely a dunai halászatra nézve fontos, eddig fel volt véve a magyar telekhatárokba és a horvát telekjegyzőkönyvekbe is. Most azonban Magyarország tulajdonának ítélve, törvényhozási intézkedéssel véglegesen hozzánk fog csatolattatni.

* **Az apatini kiállítás.** A Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete, a maga nemében érdekes, nagyszabású kiállítást rendez Apatinban, amely e hó 24-én kezdődik. Az apatini kiállítás bemutatója lesz Bács-ka fejlett háziiparának. Ennek a háziiparnek, amelyet az ügy iránt való kellő lelkesedéssel iparkodik meghonosítani a kisgazdák körében Délmagyarország valamennyi gazdasági egyesülete, a 15 000 lakosu Apatin község a központja. Lakóinak tulajomó nagyrésze él háziipari foglalkozás után és pedig különösen a kosárfonást kultiválják. Az apatini kosárfélék régóta keresett export-cikknek, nem különben az apatini faczipók és fapapucok; alig van kiállítás itthon és külföldön, amelyen megérdemelt feltüntetést ne keltenének. Apatin környékén pedig a háziipari szövetségben van elterjedve, a környékbeli sokaság nép produkálja az ugynevezett szerek vásznat, annak különösen hímzett fajtáját. — A háziipari kiállítás vásárral lesz egybekötve ugyanakkor a gazdasági egyesület nagyobb fajta tenyészállat kiállítást is rendez Gondoskodik egyuttal a kiállítást előre láthatólag nagy számban látogató kisgazdáknak a felsorolt háziipari tárgyak készitési módját is bemutatassák.

* **Hivatalatadás.** A sajkaslaki községi jegyzői iródtól folyó hó 15-én, a felsőkabolt 16-án adta át Jozsimovics Milenkó szolgabíró Ivencz Frigyesnek, illetőleg az utóbbit Szaghmeister Jánosnak, a most kinevezett helyetteseknek.

* **Bucus-banket.** Tiszakálmánfalváról jelentik, hogy nagytisztelelt Közma Géza ev. ref. lelkész ur Maradékra való megválasztása miatt f. hó 10-én biveitől végleg elbucszott. Ugyancsak ez alkalommal tisztelői Balázs József és Balogh Lajos urak kezdeményezésére f. hó 12-én a Hoffmann-féle vendéglőben tiszteletere nagy bucsulakomát rendeztek, melyen ugy az intelligencia, valamint a polgárság elítje vallás és nyelvkülömbösg nékül nagy számmal megjelentek. — Bucsu-beszédekert mondtak Meinhard Mihály, Srammel János, Mika Imre és Balázs József urak, melyekre a távozó lelkész ur — tisztelői könnyezése között kétszer is meghatóan felelt.

* **Az újvidéki női kereskedelmi tanfolyam.** Említettük már, hogy Újvidéken a kereskedelmi iskolával kapcsolatosan a kereskedelemügyi miniszterium engedélyéből női kereskedelmi tanfolyam létesítettet. A tanfolyamra, mely igen üdvösnek és észszerűnek bizonyult, 29 nőhallgató jelentkezett. Zomorból Áczél Honka és Oblát Erzsike iratkoztak be.

* **Tiszakálmánfalva iskola-ügye.** Egy titeli újság írja: Elszomorító levelet kaptunk a titeli járás telepített községéből. A nagy magyar falu szegény felekezetei nem elég erősek külön templomot építeni. Ezért mindhárom egyház iskolája imaház is egyszermint. Elpépelhetők, hogyan lóg az a 6 éves esemete az apja számára készült iskolapadban. A felszerelés a legkezdetelesebb, szemléltető képekről szó sincs, tékép alig egy (egyik iskolában Magyarország... felé), a föld alakját és forgását gummi-labdán szemléltetik. Földgömb, söt fali

olvasótáblák sincsenek mindenütt. Iskolai könyvtárról nem is álmódnak. Hogy ilyen viszonyok között a tanítás mily nehéz, az eredmény nem lehet fényes — elképzelhető. Pedig ugy a róm. kath. iskola két, mint az ág. evangélikusok egyvetlen tanítója (2 nyelven 6 osztályban 118 tanuló), továbbá az ev. ref. paptanító eme súlyos viszonyok között a legnagyobb erőfeszítéssel dolgoznak, hogy iskoláik sorsán valamit lendítsenek. — Hát ezt csakugyan érdemes a kir. tanfelügyelőség szives jóindulatába ajánlani, hátla küldenek emek a szegény községnek 10 drb ábecs táblát, vagy egy — állami iskolát.

* **Katonaszökevény.** Schmidt Antal bicsalmási illetőségű 3. huszárezredbeli közelegny, megszókött Szegeden állomásozó ezredétől. A szökevény katonát országsszerte keresik.

* **Gyilkosság az utcán.** Újvidékről írják: Topalovic Szava lakatossegéd nyilt utcán agyonszurta Szrbzski Milán nyomdász-t. A tettes megszókött.

* Megszókött az ezredtől.

A szabadkai 86. gyalogezredtől megszókött Nincsevics János őrvezet. Az ezred parancsnoksága jelentést tett a rendőrségnek, mely szintén keresi a megszókött zugsfűhért.

† **Tragikus halál.** Magyar-Kaniszaról írják: A szomszédos Csókán, Borzas Ferencz gazda fia a szénásszékerről leesett és a kerekkeresztül mentek rajta. A fiu azonnal meghalt.

* **Egy fejbe ütés következménye.** Megdöbentő esetről értesít regőzei tudósítónk. Gál János jómódú földbirtokos három hét előtt egy koromban fejbe ütötte egy üveggel Einweiller György regőzei földmívelést. Az ütés nyomán támadt sebből fertőzés folytán orbanck keletkezett, mely a szerencsétlen ember tudőjére szállt és tegnap Eiwailler tüdőgyulladásban meghalt. A vizsgálat Gál János ellen megindult.

* **Lázongás Csúrogon.** Szeptember 16-án, mint nekünk Csúrogról írják, nagy lázongás volt a réti földek bérbeadás alkalmából. Ismert dolog ugyanis, hogy a csajkás kerület ő felségétől a határon szolgálatokért 42 ezer holdat kitévő rétet kapott E hatalmas réti terület óriási vagyont képez, mióta ármentesítve lett és azóta folyton foglalkoztatja a csajkás községeket az a kérdés, ha vajjon az egyes községeket, mint erkölcsi testüléket illeti a vagyon vagy pedig az ott lakó birtokos polgárokat. Ez a kérdés, illetve pör a legfelsőbb fórumokat megjárta, a nélkül, hogy döntés lett volna a dologban. A köznép már türelmetlen és jogokat formál a földhöz, azt mint sajátját tekinti és nem akarja megengedni, hogy a községek hasznosítsák. E miatt volt a lázongás Csúrogon is. A réti földeket parcellázni és bérbe adni akarta a község és hogy ezt a nép megakadályozza, ezernyi tömegben vonult ki a helyszíniére és ellenséges, fenyegető hangulatban várta az aljáró hatósági személyeket. Ezt látva az előjáróság, a járási főbírótól kért segítséget. Mire 30 csendőr és Nikovics járási rendőrfelügyelő vezetése alatt 30 rendőr jelent meg a helyszínen a rend fenntartására. Megjelent ott a távollevő főbíró helyettese Horváth I. szolgabíró is. Az óriási néptömeg azonban, dacozára a nagy fekvésre érőnek, ellenszégült, illetve megakadályozta a parcellázást, a mikor is összejöttközesre került a dolog. Eldördült a fegyver és több ember sérültlen esett össze, igen súlyos sebekkel élet-halál lebegnek. Az izgatósk közül 50-et letartóztatott. A lázongásról a főbíró táviratilag értesítette az alispánt és főispánt. — A réti további parcellázást erre beszűntölték. — A csúrogi zendülésre vonatkozólag ma következő bővebb értesülést kaptunk. A bács-megyei Csurog községben előfordult csaj-

kászendüléről kiadott hivatalos jelentés szerint a rend helyreállítására kivonult esendőrség fegyvert nem használt és így ember megsérüléséről szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak. A zavargásra az adott közvetlen okot, hogy a esajkás rétkészítő-bizottság szombaton kiszállt Csurog köz-égre, hogy a községhez tartozó esajkás-földeket bérbeadja. Az ugynevezett „földosztók“, akik a esajkás-földek egyenként való fölözését követelik, mintegy 300-an kivonultak a község határába, és hogy a bérbeadást megakadályozzák, szétkergették a rétkészítő-bizottság tagjait. A bizottság a fízolgabíróhoz folyamodott segítségért, aki 15 esendőrt és ugyanannyi rendőrt küldött ki a tömeg eloszlatására. A esendőrpáncsok felszólította a zavargókat, hogy oszloplanak szét és minthogy azok nem engedelmkedtek, kénytelen volt a tömeget karbatalommal feloszlatni. A esendőrség 41 embert letartóztatott, de fegyverhez nem nyúlt. A letartóztatás közben támadt dulakodásnál a zavargók részéről néhány ember, a esendőrség részéről két ember könnyen megsérült.

* **A mérgekverők.** A mőholyi és adai mérgekverők ügyében még mindig tart a nyomozás. Azon bünesetek, melyek már kétségtelenné váltak, a királyi ügyészségnek bejelentettek további eljárás végett. Számos bűnjel is átadott a királyi ügyészségnek. De a vizsgálat és nyomozás a rendőrség részéről tovább is folyik serényen. A múlt héten ismét két névtelen feljelentés érkezett Karakás Gábor rendőrszervezőhöz. Tehát van még további letartóztatásokra is kilátás.

* **Gondatlan apa.** Gondatlanságból okozott emberöléssel vádolva állott Mészáros György jánoshalmi lakos a szabadkai törvényszék előtt. Mészáros kutatót adott az udvarában, Miklós nevű kis fia ott játszadozott a dolgozó aya mellett, mikor egyszerre megbötölt és a kutba esett. A kis fia azonnal meghalt. A törvényszék gondatlanságból okozott emberölésért három napi fogházra ítélte a gondatlan apát.

Blouzokra való selyem

60 krajczártól 11 lrt 35 krig méterenkint utolsó díval! Portó- és vámtmentes házhoz szállítva. Dus mintaválaszték postafordultával. **Henneberg selyemgyár Zürich. 6.**

Közgazdaság.

A bácskai komlótermelők egyesületének állásfoglalása egy miniszteri leirattal szemben.

Néhány héttel ezelőtt a bácskai Komlótermelők Egyesületének kezdeményezésére felterjesztést intézett a földmívelési Miniszteriumhoz, melyben kérte, hogy tekintettel a komlótermelésnek Bács-Bodrogh megyében az utóbbi időben történt fellendülésére, a komlótermelésnek szakszerűbb és megfelelőbb művelése érdekében Cséser Lajos gazdasági vándor szaktanár Kolozsvárról egy közelebb eső városba, Szegedre, esetleg Zomborba helyeztessék át.

A megyei gazdasági egyesületnek ezen felterjesztésére a földmívelési miniszter leiratot küldött, melyben értesíti a gazdasági egyesületet, hogy a felterjesztésben foglalt kérelmet nem teljesíti. — A miniszter ezen határozatát többek között az alábbi indokolja, hogy a szaktanár áthelye-

zését nem teljesíti azért, mert a bácskai komlótermelés terjedését a komlótermelés további terjesztése egyelőre nem buzdíthatja, mivel a Bács-Bodrogh megyében termő komló értékesítése körül, annak másodrendű minősége miatt nehézségek állhatnak be.

A földmívelési miniszter ezen leiratát a „Bácsmege“ című lap kellő kommentár kíséretében egész terjedelmében közölte 36. számában és tudomást vettek s említést tettek róla a többi megyei lapok is.

Magától értetődő dolog, hogy kérdéses miniszteri leiratban foglalt, a bácskai komlótermelés alaposan lebecsülő s annak minősége sáralakítás tekintetében nagyon is ártani alkalmas kijelentések, a bácskai komlótermelés közvéleményében nagy visszataszítást s megütközést keltenek. Ezen körülmény arra indította a bácskai komlótermelők egyesületének vezetőit, hogy az egyesület választmányát a miniszteri leirattal szemben elfogalandó álláspont megbeszélése céljából sürgősen egybehívja. A bácskai komlótermelők választmányának a kérdésben szeptember 14-én tartotta ülését Zomborban, a vármegyei gazdasági egyesület helyiségében. A választmányi ülésen, melyen Latinovits Pál főispán elnök akadályoztatása folytán Dr. Pertsy Ferenc, nyugal. főorvos, egyesületi alelnök elnököl, az egyesület valamennyi tisztviselői s a választmányi tagok majdnem teljes számban megjelentek.

Ezen ülésen elhatározta a választmány, hogy a földmívelésiügyi Miniszter ezen leiratában foglalt indoklást rossz információkból eredőnek a valóságnak meg nem felelőnek és a bácskai komlótermelés érdekében mélyen sértőnek tekintve, szakszerűnek tartja, ezen állításait bizonyítandó hiteles adatok és okmányokat beszereztetni s azokat a gazdasági egyesület útján a Miniszterhez felterjesztetni azon kérelemmel, miszerint ezek alapján a Miniszter, ki nek jóhiszeműségével visszaélt, — a leirathat közölt, téves állításait új leirathat vonja vissza.

Végül elhatározta a választmány, hogy felkéri a megye összes országgyűlési képviselőit, hogy a bácskai komlótermelésen esett sérelmet magukévá téve, hassanak oda, hogy a földmívelési Miniszter az okozott sérelmet megfelelő módon reparálja s szükség esetén azt a parlament színe előtt is követeljék.

Látszik ezekből, hogy a „Bácskai komlótermelők egyesülete“ tudatában azon feladatnak, melyet elsősorban betölteni hivatott, t. i. a bácskai komlótermelés érdekében előmozdítani s megvédeni, — nem nyugszik bele abba, hogy a földmívelési miniszterium az a fórum, melynek legelső kötelessége volna a ország minden részének gazdasági fellendülése érdekében közreműködni, — ezen kötelességénél homlokogyanest ellenkező módon az ország egyik leggazdagabb megyéjének, a Bácskának virágzásnak indult gazdasági ágát, a komlótermelést úgy a ország, mint esetleg a külföld előtt is rossz akaratú információk folytán keletkezett leirattal diszcreditálja — hanem az ilyen miniszteri leirattal szemben minden rendelkezésére álló esz-

köz felhasználásával arra törekszik, hogy a bácskai komlótermelésen esett méltatlan sérelmet megfelelő módon orvosoltassék.

Reméljük, hogy a Bácskai Komlótermelők Egyesületének ezen elismerésre méltó törekvését kellő siker fogja koronázni és a miniszteri leirattal felvetett kérdés tisztázása a bácskai komlótermelés eddigi jóhírnevét még jobban emelni s a bácskai Gazdaközönseget a komlótermelés fejlesztésére még inkább serkenteni fogja.

Dr. Scheer Ármán.

A „Bácskai komlótermelők egyesületének“ heti árutudósítása:

Szeptember hó 16-áról
 Saaz városi: 50 kgr. kor. 90—124
 Saazvidéki: „ „ „ 80—118
 Szeptember hó 16-áról
 Nürnbergi piac: 50 kgr. elsőrendű: kor. 42—114
 Galicziai 100 kgr. „ 120—150
 Steierországi: 100 kgr. „ 120—160
 Szeptember hó 14-éről
 Segesvári: 100 kgr. kor. 60—80
 Külön értesítés: Felkérjük az igen tisztelt helyi meghatalmazottakat, hogy árutudósításainkat a tagokkal közölni szíveskedjenek.

Csarnok.

Spanyol bikaviadal.

(Corrida de los toros.)

Irta: **Vértesi Károly.**

A matador jobb kezében van a Toledo híres acélgárából kikerült törserű, meztelen, éles spada, a rövid, biztos, vörös markolatu, — mondom — mintegy két láb hosszú, egyenes, hegyes kard, melyet a bika feje irányában vízszintesen előre tart. Azt előre tologatva, a biztos szemével megkeresi, nyakszirt táján melyik lesz a legjobb hely a mesterszűráshoz.

Ember, állat szemében vad tűz lángja lobog. Ember állat jobbra-balra tobog, az egyik, hogy találjon a másik, hogy elkerülhessen ha lehet. Annyi ember fészkelődéséből, zajából nincs sem miri sem. Szoborrá merevülnek az arcok, rezdülnek az idegek, emberélet forog kozkán. Szemben minden ideg, szíveknek hevesebb a dobogása, szinte hallszik. Páholyokban, szünetet tart a lázas legyőzés.

A matador műfőreleg figyeli meg a bika természetét ügyel minden legkisebb mozdulatára, szemének a járására, az ő szeme is a toro-n van. Először és utoljára látják egymást. A matador lába gyökeret ver, mintha delejes álomba akarna ejteni az agyonhajszolt torot. Megáll az, áldozatot már nem keres, mintha kegyelemre várna. Tomba bögs hallat, melyből a halál szél. Szomszédom az orrosiputóját törli, párs lett az izgatottsága hevtől.

Egy kis pihenés után, izmait feszítve, erő összeszedésével, végmegezőtetéssel, utoljára föllobbanó vad haraggal, hogy annál halálosabb düföt adhasson, neki vág a felhűdött bika az ingerlő matadornak, hogy őt és a vörös leplet szétszakítsa. A díszesen öltözött Guerritta is néhány lépést előre tesz oldalvást, így kettős erővel mélyed a vékony, rugalmas, toledoi acélpenge a hatalmas állat löpökajja körül a nyakszirtjén keresztül a szíve vérdőbe. A markolatig benne van. Első szűrással sikerült a tüdején is keresztül hatolni. Ritkán sikerül az ilyen mesterszűrás ügyesség. Helyesen jegyzi meg Pekár Gyula, az utirajz írásban is jeles író, hogy „a bika- viadal ügyességéhez képest, minden egyéb sport otromba kontárkodás.“

A halálba kergetett állat egy-két fardat lépés tesz meg előre, szájján, orrán vér folyik. A kevéssel ezelőtt még erős toró hűrűg, köhélésel, maga alá húzza két hátulós lábát, lerogy és többé föl nem kel. Legyőzött, az agyonszobott. Belsejét előlötötte a vér, patakilék ömlik kifelé. Véggimerülés. Egy ember, a cachetero, a rövid lórt, kegyeleműfésszel mártja vérebe. Feje lába közé, az erős nyakáról lehanyatlik, mincson hangja, elfogyott a lélekzete, vége van. Nagy tombolás keletkezik erre, hársány hangok jönnek ki a torokból.

Tapsolás, dobogás, örömrivalgás, kalapcsóválás, virágkoszoru, csokor, szivar, kalap, sétapálcza, pénztárca cukorkák ledobálása a siker larmájában, záporban. Nők, a páholyban ülő szerelők ékszerüket hajjálják neki, csipkefátyol fejkendőjüket, a bikaviadal részleteivel telerajzolt legyezőjüket érintésre nyújtják. A tetszés nyilvánítás és az éltetés ezer nemével üdvözlik a nap hőseit, kit, ha jeles, itt annyira, sőt többre becsülnék, mint egy államférfiut. A legnagyobb művészekkel emlegetik egysorban. Fejbőlintással jelzik a köszönést. Nem hibázzák el az érintésre dobott visszaadását. Búszke, a ki ruhájához érhet, boldog, a kinek a kalapját fölfogta és visszaadta. Ha mesterleg, kardmarkolatig szúrta nyakszirtén a bikát, és a döfés egyszerűe vált halálösszi, levágják a bika fülét, oda adják neki, a mester meg tovább adja a kedvesének. Van eset akárhány arra is, hogy elszakíthatatlan japáni papírra írt szerelmes levél röpül nemesek felé, de a kisebb művészek czimére is. Ritkán válnak megcsontosodott agglégnyekké, a kik annyi nőt boldondítanak magukba.

Hallottam egy törzsisztúról, a ki elragadtatásában, aranygalléros kabátját terítette az espada lába elé. Spanyol lúz. Már az igaz, hogy az egész spanyol nemzet koldus botra jutna, a tororok megmaradnának gazdag embereknek, meit a szegény és a vagyonosnak pénze, egyaránt gurul az ő zsebükbe.

Ha valamelyik szereplő elhibázott valamit, nem cselekedtet megelégedésre, különösen, ha az espada nem talált halatosan, dolgavégezetlen kihúzni kénytelen a félig bedőftöt kardot s újra szúrni kell neki, van gúnys nevetés, kacagás, fúty és püsségés, szóval hangossá lesz a színikör minden balsikerre. A spanyol különben is hajlandó a gúnysolásra. Leíriscskálnák az elvétőt, ha közel érnek. Ha kétil, ha zöndül haragjában, elfojtott dühében, nem bánják. Viszont a bikát is megéjenezték, bravo toro, mondták, ha dühbe tetőpontra hágott. Lepüsségtek, mikor féltékenységet árult el, gyáva: ágában kereste a kijáratot.

Polgt. kir.

Irodalom.

— *Előfizetési felhívás!* Mindenki olvassa „A Polgár” politikai napilapot! Főszerkesztő: dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő, ki publicisztikai működését kizárólag e lapnak szenteli, „A Polgár” megjelenik minden nap reggel, vasárnap és ünnepnap után is, rendkívül bő és gazdag tartalommal. „A Polgár” programja a demokrácia, a radikális szabadelvűség, a szocialis igazság. Hangja szabad és nyílt. „A Polgár” a legolgosabb, igaz radikális, szókimondó, irodalom-színvonalon álló, tartalmas újság. Főszerkesztője dr. Vázsonyi Vilmos köré a publicisztika és a szépirodalom jeles sorokoznak. Cikkeit, tárgyait Vázsonyi Vilmoson kívül ifj. Abrámy Kornél, Benedek János orsz. képvis., Bródy Sándor, Csérgő Hugó (felelős szerkesztő), Kadosa Marcel, Krúdy Gyula, Lux Terka, Nagy Endre, Palotai Hugó, Szász Zoltán, Thuri Zoltán stb. írják. A tárczarovatban egyébként hazai íróink legjobb elbeszélései mellett nap-nap után

egy-egy kitűnő külföldi novellát talál az olvasó. „A Polgár” tartalma élénk és tarka. Hírei és tudósításai megbízhatók és kimerítőek. A nap teljes krónikáján kívül szórakoztató, derűs olvasmányt is bőven ad az újság, humoros czikkéi szatirizálják a nap eseményeit és derűs élvezetül szolgálnak az olvasónak. „A Polgár” „Szocialis ügyek” czímen külön gazdag rovatot nyitott a dolgozó kispolgárok ezreinek. E rovatban a kispolgárok szakérdekei minden istápolásra találnak és szocialis fejlődésük érdekében e rovat küzd a toll agitációjával. „A Polgár” fölülegessé teszi minden más lap olvasását, mert benne minden megvan, a mi eseményt a nap krónikája fölvet és minden megvan, a mi az olvasó lelki épülésére és szellemi szórakozására szolgál. Ily gazdag, ily élénk ily tarka és kimerítő tartalma mellett is A Polgár negyedévre csak 4 korona. Kapható mindenütt, az után is és az összes újságelárulító helyeken. Egyes példány 2 kr. (4 fill) „A Polgár” külön meglepő kedveskedéssel is szolgál az idén előfizetőinek, a mennyiben karácsonyra gyönyörű kiállítású Naptárral ajándékozza magát őket. „A Polgár Naptár” 250–300 oldalon, művészi kiállításban, számos művészi képpel, legjobb íróink elbeszéléseivel, költeményeivel és karcolataival fog megjelenni. Benne lesz az év története is képen és írásban, azonkívül számos hasznos, oktató orvosi, jogi, stb. tanácsadó czikk, úgy hogy e naptár szinte nélkülözhetetlen szükséget fog betölteni a polgári családokban. „A Polgár Naptár” 4 t megkapja „A Polgár”, minden előfizetője. „A Polgár” előfizetési árai, melyek ellenében a lapot a házhoz szállíták: Egész évre 16 k., félévre 8 k., negyedévre 4 k., egy hónapra 1 k. 40 f. — Kiadóhivatal: Budapest, VII. ker. Eötvös-utca 37. szám. 1905. november 1-től pedig VI, Nagymező utca 12. szám.

— *Egy 6 tagból álló család.* Lehetetlen-ség minden embernek az izlését eltalálni, meit ahány ember annyi izlés, „Tolnai Világ Lapja” nagyszépen oldotta meg ezen kérdést. Ezen lapnak, mely hetenkint 60, sőt 70 oldal terjedelemben jelenik meg, a fölapon kívül 5 meléklapja van. A 8–10 éves gyermeknek közel minden két héttben 16 oldalra terjedő gyermeklapot, melynek címe „Gyermek Világ”. A sordultabb ifjuság számára ugyan ilyen terjedelmű, s rendkívül érdekes tartalmú lapot ad hetenkint „Aranyifjuság” czim alatt. A háziasszony részére ott van háromféle melléklet, az egyik „A nő nimn házi orvos”, melyet az országos nevű orvos dr. Bród Miksa írt ott van továbbá „A házi kincstár”, mely a legújabb divatot közli és Seressy Bella nagynevű írónő szerkesztésében jelenik meg, ott van végül, ami a háziasszonyra nézve óriási szükséglet képez, a főzés, sütés és kertészetre vonatkozó rendkívül érdekes és fontos közlemények. A házikisasszony a magyar irodalom legnevessebb embereivel találkozik novellák és egyéb irodalmi termékek alakjában. A családó részére ott vannak a kitűnő külföldi és belföldi események képekben bemutatva, s rendkívül érdekesen megírva. Meg tömentelen apróságot találunk „Tolnai Világ Lapjában”, melyet itt helyszűke miatt nem sorolhatunk fel. Ha nem ismeri ezen lapot melegen ajánljuk, hogy hozasson egy mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küld a „Magyar Kereskedelmi Közlöny” Budapest, VII. Károly-kört 9.

— *Egy lapnak szemszávdós újítása.* Az utóbbi időben nagy világlapok mindinkább meghonosítják azt az újítást, hogy az eseményeket történetük pillanatában fényképekben megőrkítik és olvasóinknak bemutatják. Ezen világlapokkal a magyar Hírlap, főggellen politikai napilap nemesek lépést tartott, de sőt messze felülmúlta őket, amennyiben nap-nap után remek fényképekben mutatja a napi eseményeket és azok szereplőit és egyébként is folyton eleven, friss és bő tartalommal je-

lik meg a „Magyar Hírlap” Budapest este jelenik meg és kora reggel odaérkezik minden vidéki városba. Előfizetési ára havonként 2 korona 40 fillér, negyedévenként 7 korona. Ezen előfizetési árárt az előfizetők házhoz szállítva kapják a lapot, ezenfelül havonként egy kötet elsőrangú íróktól származó regényt és karácsonyra egy pazar kiállítású diszalbumot ad ingyen a lapkiadó. Mutatványszámot bárkinek küld, ha ebbeli kívánságát a kiadóhivatallal, Budapest V., Hóvéd-utca 10., tudatja.

Lapunk könyvnyomdájában egy fiu, ki jól tud olvasni, tanonczul felvétetik.

A zombori vonatok érkezése és indulása.

Ervényes 1905. év május hó 1-től.

Erkezés.		Indulás.	
Szabadka felől.		Szabadkára	
6 óra 30 perc reg.		6 óra 40 perc reg.	
3 „ 31 „ déltán		11 „ 27 „ délelőtt	
8 óra 50 perc este		8 „ 51 „ este	
Gyorsvonat:		Gyorsvonat:	
7 óra 53 perc este		8 óra 35 perc regg.	
Gombos felől.		Gombosra.	
11 óra 13 perc délel.		3 óra 41 perc délu.	
8 „ 34 „ este		6 „ 55 „ reggel.	
Gyorsvonat:		Gyorsvonat:	
8 óra 31 perc regg.		7 óra 57 perc este.	
Baja felől.		Bajára.	
3 óra 23 perc d. u.		7 óra 05 perc reg.	
9 „ 32 „ délel.		12 „ 57 „ déltán	
6 „ 25 „ reg.		4 „ 05 „ déltán	
Ujvidék felől:		Ujvidékre.	
6 óra 20 perc reg.		2 óra 25 perc reg.	
11 „ 20 „ délelőtt		6 „ 51 „ „	
7 „ 00 „ este		3 „ 51 „ d. u.	

AMERIKA

elutazás Havreből minden szombaton

Französische Linie

kényelmes, gyors utazás, kitűnő ellátás, bor és likőrrel. Menetjegyek kaphatók eredeti árban az összes amerikai vasúthálózat, bármely állomásához. Bővebb értesítésekkel szolgál ingyen és bérmentve a

Französische Linie

Wien IV. Weyringer-utca 8.

Egyéves önkéntesek

a szükséges egyenruhák és felszerelések a legszebb és legjobb kivételben a legülányosabb árakért nálunk szerzethetik be.

A vidéken lakó t. megrendelők kényelmére — kívánatra — mértékével végelt megbízottunkat — saját költségünkön — oda utaztatjuk.

Nemes L. és Társa

Szegeden.

2430. sz. kig. 1905.

Szenttamás köz ég előljáróságától.

Pályázat.

Alulírott **Szenttamás** község előljárósága lekötés folytán megüresedett községi rendőrvetetői állásra pályázatot hirdet és felhívja a pályázni kívánókat, hogy a vármegyei rendőrség szervezésére vonatkozó szabályrendelet értelmében felszerelendő kérvényeiket ezen község előljáróságához **e hó végéig** nyújtják be. A rendőrvetetői állással 1000 korona fizetés és 200 korona lőtartási átalány jár. Szenttamáson, 1905. évi szept. 12.

Iványits Izidor,
közs. jegyző.

Dungyverszky Nesztor,
közs. bírő.

5571. sz. kig. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Tiszaistvánfalva községben elhalálózás folytán megüresedett községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtókat, hogy képesítésüket igazoló szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi október hó 8-áig** annál is inkább nyújtják be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A jegyzői állással járó illetmények a következők:

1. 1200 korona készpénzfizetés.
2. Természetbeni lakás.
3. 1/2 telek földre eső legelőilletmény haszonélvezete, mely után az adót a jegyző fizeti.
4. 6 öl kemény tűzfala.
5. Szabályrendeletileg megállapított magánmunkálati díjak.

Megjegyzem, hogy a német nyelv tudása megkívántatik.

Ujvidék, 1905. évi szeptember hó 12-én.

Mezey Imre,
főszolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

Kerény községben egy újonnan szervezett német-magyar tannyelvű róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdettek.

Javadalmazása: 1. 800 korona készpénzfizetés; 2. a törvényes ötödéves korpótlék.

Ezen állás csak ideiglenes t. i. míg az apácák elfoglalják a leányoktatást. Pályázhatnak férfiak és nők, kik a német nyelvben teljes jártassággal bírnak. A megválasztott tartozik a kántortanítói de csakis betegsége alatt díjtalanul helyettesíteni, miért is a zenében jártások előnyben részesülnek. Pályázati határidő **szeptember hó 29.** Az állás október hó 1-én foglalandó el. A köllőleg felszerelt kérvények a kerényi róm. kath. iskolaszékre címezve, Nagyságos és főtisztelendő Mészner István apát-esperes-plébános urhoz Bezdánba (Bács m.) küldendők.

Kerény, 1905. szeptember 8.

Schauer Ferenc,
k. iskolaszéki elnök.

Pevny Domonkos,
r. k. iskolaszéki jegyző

4891. szám.
kig. 1905.

Pályázati hirdetmény.

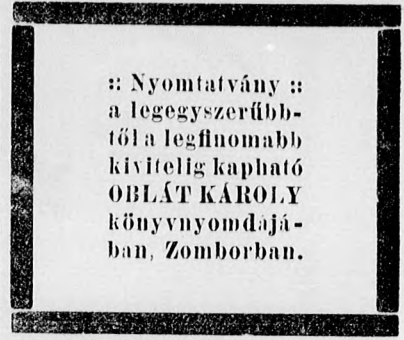
Petrőcz községben lemondás folytán üresedésbe jött végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állásévi 700 kor. készpénz fizetés, havi előleges részletekben a községi pénztárból fizetendő, — és a végrehajtási díjaknak szabályrendeletileg megállapított felelősséggel van egybekötve.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajják, hogy szabályszerűen okmányot kérvényeiket alulírott szolgabíróhoz **foljó évi szeptember hó 25-ig** annál is inkább nyújtják be, mert a később érkező kérvény figyelembe nem fog vétetni.

A tót nyelv ismerete megkívántatik. Ujvidék, 1905. évi szeptember hó 9-én.

Mezey Imre,
főszolgabíró

:: Nyomtatvány ::
a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig kapható
OBLÁT KÁROLY
könyvnyomdájában, Zomborban.

Thiele elhizás

elleni theája

ismert hatásos különlegesség elhizás ellen. Csomagja 2 K. Beszereshető **Török József** gyógyszerárától Budapesten, Király-u. 13.

RADIUM az

Igmándi

KESERŰVIZBEN.

zetelhatatlanná teszi, azonkívül gyorsan és alaposan eltávolítja a gyomorban és belekben részkelő eszéjét szüntalan kezdődő komoly betegségek, **előjét veszi ezzel a koranyag elhatalmasodásának a szervezetben.** — Megőrzöttébb gyomor-, bél-, s egyéb, belső bajokban mint ivókúra rendkívüli gyógyhatású. — Csak a tele mennyiség veendő mint a nem radioaktív hashajtó vizékből szokásos, vagyis fél ivópohárral, sok esetben elegendő már néhány evőkanállal is. — Kapható Zomborban minden jobb gyógyszerár és fűszerüzletben. — Nagy üveg 50 f., kis üveg 30 f., — Főszékküldés a forrás tulajdonosan

Schmidthauer Lajos

gyógyszerész által Komáromban,

Minden háztartásban áldásos, ha kéznél van.

Több kiállításon kitüntetve.

HORN LAJOS APATIN,

román kir. hadsereg szállító, Magyarország legrégebb hangszergyára.

Alapított 1836. évb.

Ajánlja az általánosan kitünőknek elismert, bécsi rendszer szerint alkotott s az eddig létező legjobb gépezettel ellátott különlegességeit, mint **rész-, fa- fuvó,** továbbá jeles **verő- és vonóhangszereit** és ezek **alkatrészeit.**

A jó, szolid munkáért, főképpen pedig **a tisztá hangért** kezeskedem.

Ujdonság! Ujdonság!

Grammophonok a legdúsabb választékban. Javítások olcsón, szakavatottan eszközöltetnek.

Arjegyzék ingyen.

Hordók

mindentéle nagyságban a legkitünőbb minőségben, erősen vasalva, hitelesítve, mindenkor jutányosan kaphatók

Glück Manonál
Verseczen.

Tisztításhoz csak

Globus
tisztító kivonatot

használjunk.
Legjobb tisztítószer a világon

500 koronát

fizetnek annak, ki Bartilla-tölgvizek használatát, mellett (üvege 70 fill.) valaha ismét foglalás kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 20 fill. **Bartilla-Winkler Ed. Wien, 19/1, Sommergasse 1.** Kapható Zombor összes gyógyszer-táraitban. Kérjünk határozottan mindenütt **Bartilla-féle** fogvizet. (Hamisítványok feljelentől jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kaphatók, bérmentve küldök 1 üveget 5 kor. 20 fill.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen irattól, ingyen és bérmentve kapható a szabad, hatályú gyógyszer-tár által Majna Frankfurt.

Szőlővessző!

A világhírű „Delaware“ adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!
A szőlészeti kincse.

A phylloxerának ellent áll!
Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás.

Czim:

Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szegsd.

Központi iroda: Felső-Szegsd.
Somogy megye.

MAYER-gépgyár

vas- és fémöntőde részvény-társaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút. 15 szám.

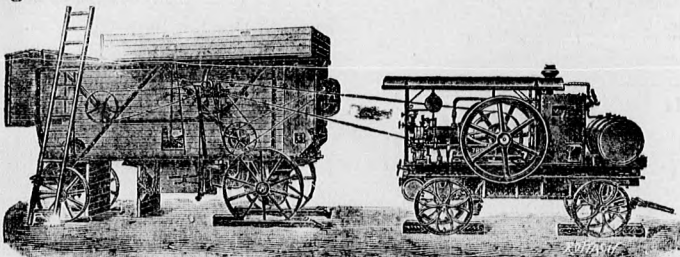
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, u. m.: vetőgépet, szénagyűjtők, ekék, boronát, szeszkavágók, répvágók, morzsolók és darálók stb. a legjobb kivitelben, kiűnő szerkezettel Benzín- és szívó-gázmotorokat 2-40 lóerőig.

Benzín-motoros cseplőkészletek.

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva.

Malomépítészeti: Uj hengerek, minden e szakmába vágó gépgyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű borprek és szőlőszűzők és szabad víznyomású borsajtók.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve — Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

H I R D E T É S E K

felvételnek legolcsóbb áruk mellett
lapunk a kiadóhivatalában.

Egy szám Budapesten és a vidéken
2 krajcár.

Szenzációs tartalom.
Radikális ellenzéki politika.
A legelterjedtebb és legnépszerűbb magyar napilap.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SANDOR.

Főmunkatárs:
Ábrányi Emő.

Politikai cikkei legnagyobb részét írják:
Ugron Gábor.
és **Mezől Ernő.**

Az összes lapok megelőzésével már **kora reggel** megérkezik az összes vidéki városokban.

A legkitünőbb magyar lap a legolcsóbb is.

Előfizetés:
Negyedévre 4 kor. (2 frt.)
1 hónapra 1.40 kor. (70 kr.)

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Rókk Szilárd-utca 9.